

Číslo: 3115/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 24. 05. 2022 do 25. 05. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Materská škola, Medňanského 9, Trenčín	
Zriaďovateľ	Mesto Trenčín

Vedúce zamestnankyne kontrolovaného subjektu:

Mgr. Barbara Brúsilová, riaditeľka materskej školy

Bc. Miroslava Sádecká, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 3115/2021-2022 zo dňa 20. 05. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Jana Králiková, školská inšpektorka, ŠIC Trenčín

Mgr. Adriana Čemešová, školská inšpektorka, ŠIC
Trenčín

Mgr. Daniela Hanzlíková, školská inšpektorka, ŠIC
Trenčín

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav realizácie hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí v materských školách.

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

MŠ podľa zriaďovateľa	Verejná/štátna/obecná		
Forma výchovy a vzdelávania	celodenná		
Počet tried	4	Vyučovací jazyk	slovenský
Počet detí	73	z nich počet detí so ŠVVP	1
		z nich počet detí zo SZP/MRK	0/0
Počet pedagogických zamestnancov	z nich počet vedúcich pedagogických zamestnancov MŠ		8/1
Počet pedagogických asistentov	0		

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Formálne predpoklady pre plnenie zámerov hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí

V školskom vzdelávacom programe (ďalej ŠkVP) s názvom Meduška mala materská škola (ďalej MŠ) zadané zámery výchovy a vzdelávania smerom k hudobnej výchove (ďalej HV). Vlastné ciele sa okrem prioritného zamerania na environmentálnu výchovu, zdravie a zdravý životný štýl týkali utvárania a rozvíjania národného povedomia detí prostredníctvom ľudových zvykov, tradícií a folklóru v regióne, spoznávania možností vyjadriť prostredníctvom hudby vlastné poznanie a prežívanie. Z rozhovoru s riaditeľkou školy, pedagogickými zamestnancami a z predloženej dokumentácie bolo zistené, že konkrétnu realizáciu cieľov v oblasti podporovania pozitívneho vzťahu detí k hudbe a rozvíjania ich hudobnej gramotnosti mali vypracovanú a deklarovajú v internej dokumentácii¹ a v školských projektoch² s určenými činnosťami, spôsobmi a obsahom ich realizácie³. Riaditeľka školy uviedla, že v druhom polroku aktuálneho školského roka postupne po uvoľňovaní protipandemických opatrení realizovali vystúpenia s deťmi, ktoré sa prezentovali na verejnosti. V spolupráci s mestom, ako zriaďovateľom, uskutočnili tradičné aktivity, čo umožňovalo plnenie cieľov vyplývajúcich zo ŠkVP a vytváralo podmienky prirodzeným spôsobom podporovať u detí vzťah k hudbe, rozvíjať ich hudobnú gramotnosť.

Štátna školská inšpekcia zistila, že na rokovaní pedagogickej rady a metodického združenia v aktuálnom školskom roku sa učiteľky zaoberali interným vzdelávaním⁴, prezentovali poznatky, získané po absolvovaní vzdelávaní, zameraných na HV. Riaditeľka školy v rozhovore uviedla, že pri realizácii výchovno-vzdelávacej činnosti (ďalej VVČ) využívali školské a vlastné portfólio k HV⁵, čo potvrdili pedagogické zamestnankyne⁶ v dotazníku⁷. Učiteľky a riaditeľka školy sa totožne vyjadrovali o dostatku metodických materiálov a odbornej literatúry v MŠ na rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí, čo sa zhodovalo so zisteniami školskej inšpekcie. Z rozhovoru s riaditeľkou školy a z predloženého plánu kontrolnej a hospitačnej činnosti vyplynulo, že mali konkretizované ciele⁸ hospitačnej činnosti na oblasť HV, čo bolo pozitívne vzhľadom na zisťovanie skutočného stavu o plnení cieľov a systematického napredovania výchovy a vzdelávania v danej oblasti podľa ŠkVP. Riaditeľka školy zistenia z kontroly predkladala na rokovaní pedagogickej rady s pomenovaním odporúčaní na zlepšenia vo VVČ. Pedagogickí zamestnanci zhodne konštatovali, že sa venovali monitorovaniu napredovania detí v oblasti HV, hodnoteniu realizovaných aktivít, súvisiacich

¹ Plán školy školský rok 2021/2022

² Interné projekty: Vianočné besiedky; vynášanie Moreny; Kráľovstvo kráľa Muzikusa

³ Tradičné vystúpenia, divadielka, ktoré pravidelne hrali učiteľky MŠ, hudobné výchovné koncerty

⁴ Interné aktualizované vzdelávanie: Hudobné hry; Oboznámiť sa s rôznymi netradičnými hudobnými nástrojmi, naučiť sa ich využívať vo VVČ, počúvanie hudby v spojení s vizuomotorikou, výtvarnou výchovou,... – zážitkové interné vzdelávanie, poskytnuté iným MŠ podľa záujmu

⁵ V printovej a elektronickej podobe

⁶ Okrem jednej zo štyroch opýtaných

⁷ Dotazník pre učiteľov materskej školy (MŠ)

⁸ Tradičné regionálne prvky, spájanie HV s jazykovou gramotnosťou

s HV⁹. Podľa predloženej dokumentácie¹⁰ viedli záznamy týkajúce sa osobnostného rozvoja detí v danej oblasti.

Kontrolou predložených dokladov o vzdelaní Štátna školská inšpekcia zistila, že pedagogickí zamestnanci spĺňali predpoklady na výkon pracovnej činnosti v MŠ. Z dotazníkov¹¹ a z rozhovorov s pedagogickými zamestnancami vyplynulo, že sa za ostatné dva roky zúčastnili vzdelávania zameraného na HV¹², vo vzdelávaniach pokračujú v súčasnosti¹³ a sú prihlásení na ďalšie¹⁴, čo by mohlo mať pozitívny dopad na prehlbovanie a zdokonaľovanie ich profesijných kompetencií. Učiteľky v dotazníku uviedli, že pri príprave činností s hudobným zameraním im nespôsobuje problém neistota vyplývajúca z obmedzeného alebo chýbajúceho prístupu k informáciám.

Prehliadka priestorov školy potvrdila že mali mnoho rôznorodých pomôcok, ktoré u detí podporovali pozitívny vzťah k hudbe¹⁵, metodické materiály¹⁶, príručky¹⁷, knihy¹⁸, audiovizuálnu techniku¹⁹, čo bolo predpokladom vytvorenia priaznivých podmienok na podporovanie hudobnej gramotnosti detí. V škole mali k dispozícii hudobné nástroje (2 klasické klavíry, 3 elektronické klavíry, zobcove flauty, gitary), ktoré učiteľka v jednej triede využila vo VVČ v čase školskej inšpekcie. Deti v triedach mali umožnený voľný prístup k detským hudobným nástrojom v hudobných kútikoch. Nemali vytvorenú hudobnú miestnosť ani centrum hudobnej gramotnosti.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Hospitácie boli vykonané v dopoludňajšom čase, vo všetkých organizačných formách v troch triedach²⁰. V triede 3-4-ročných bolo zaradených 21 detí, prítomných 14 detí, v jednej triede

⁹ Deklarované v Správe o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach materskej školy za školský rok 2020/2021, Polročné hodnotenie, týždenné hodnotenia VVČ v triedach

¹⁰ Pedagogická diagnostika

¹¹ Informačný dotazník pre riaditeľa MŠ, Dotazník pre učiteľov MŠ

¹² 6 učiteľiek: napr. Muzikograma, Tradičná kultúra a jej možnosti využitia v školách, Aby deti zvieratá a ich zvuky poznali, Hudobné zázraky pre deti....

¹³ 2 učiteľky

¹⁴ 2 učiteľky

¹⁵ Orffov inštrumentár, Hand pam –perkusný hudobný nástroj, xylofóny – altový, sopránový pre každé dieťa, Detský cajon, Boomwhackers –resonator bells, Bobotubes, kalimba, farebné zvončeky, vlastnoručne zhotovené: bubienky s gumičkami, hrkálky z kindervajíčok, hrkálky, hrebene, detské kroje

¹⁶ Ľudové pásma- učebná pomôcka, Muzicírovanie, Slovenské ľudové piesne a koledy

¹⁷ Aktuálnymi k vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, Povinné predprimárne vzdelávanie: sprievodca cieľmi a obsahom, Hudobná výchova – metodická príručka

¹⁸ K dispozícii staršie publikácie, doplnenie novšími vydania súvisiacimi s HV, interaktívne knihy pre deti s perom, zamerané na HV, dotykové knihy, zvukové pexesá

¹⁹ IT, CD, DVD, notebooky, mikrofóny

²⁰ Z dôvodu chorobnosti detí, bola prerušená prevádzka jednej triedy 5-6 ročných

2-6-ročných bolo zaradených 15 detí, prítomných bolo 12 a v druhej triede 2-6-ročných bolo zaradených 22²¹ detí a prítomných 12.

V čase školskej inšpekcie mali v obidvoch triedach 2-6-ročných detí ciele²² a obsah²³ hospitovaných VVČ zamerané na oblasť HV. V triede 3-4-ročných mali cieľ vzdelávacích aktivít zameraný na výtvarnú výchovu (kolorovaná kresba a maľba – povolania). Učiteľky v dotazníku zhodne uviedli, že vzdelávacie aktivity s hudobným zameraním realizujú v triede 1-krát do týždňa, prevažne hodinu alebo viac ako hodinu²⁴. Podľa ich vyjadrenia preferujú hudobno-pohybové, rytmické, spevácke, inštrumentálne, percepčné a (okrem jednej učiteľky) aj hudobno-dramatické činnosti, čo sa zhodovalo so zisteniami školskej inšpekcie pri pozorovaní VVČ. Jedna učiteľka z piatich opýtaných v dotazníku uviedla, že pri príprave alebo realizácii činností s hudobným zameraním jej spôsobuje najčastejšie problémy naplnenie obsahu, obava, že nemá vzťah k HV, organizačná náročnosť aktivít s hudobným zameraním, náročnosť aktivít vzhľadom na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby detí a dve učiteľky uviedli veľký počet detí v triede, čo sa ale neprejavilo pri pozorovaných činnostiach. Za problémové neoznačili oblasti súvisiace so stanovením cieľa, výberom učebných stratégií pri činnostiach s hudobným zameraním, neistotou vyplývajúcou z chýbajúcich informácií, nedostatočným vybavením MŠ hudobnými nástrojmi, čo sa zhodovalo so zisteniami školskej inšpekcie. Z dotazníka a z pozorovaných dopoludňajších činností školskou inšpekciou vyplynulo, že učiteľky vo všetkých triedach integrovali činnosti s hudobným a predčitateľským zameraním, čím umožňovali deťom prirodzene rozvíjať hudobné schopnosti, materinský jazyk. V činnostiach, ktoré vo všetkých triedach cielene podporovali rozvíjanie hudobnej gramotnosti, deti získavali poznatky a skúsenosti aktívnym/činnostným učením sa²⁵. V každej triede deti porozumeli zámeru činnosti na základe cieleného rozhovoru s učiteľkami, motivácie a inštrukcií vo vzťahu k hudobným činnostiam, čo sa zhodovalo s vyjadreniami učiteliek v dotazníku. Deti veku primeraným spôsobom preukazovali poznatky, dokázali rozoznať a identifikovať rytmické nástroje (tamburína, rolničky, triangel, ozvučné drievka), vedeli, čo je klávesnica. Chápali význam hudobnej terminológie v rámci speváckych, rytmických a hudobno-pohybových činností. Všetky deti spontánne prejavovali záujem o spev, hru, pohyb, manipuláciu s rytmickými nástrojmi (trieda 2-6-ročných) a uplatňovali získané vedomosti a zručnosti. V triede 2-6 ročných detí s podporou učiteľky dokázali vytvoriť jednoduchý rytmický sprievod k známym detským piesňam a riekankám, ktoré sa týkali rôznych povolání (Osievame múčku, Jeden kováč koňa kuje....). V hudobno-pohybových hrách (Mamka, mamka, Na kočičku a záhradníka, My sme smelí vojaci...), pri dramatizácii známych piesní, riekaniek a pri dramatickom stvárnení počúvaného/reprodukovaného zvuku (nafukovanie a vyfukovanie balóna), hudobnej skladby (Roboty a víly) deti v obidvoch triedach 2-6-ročných väčšinou správne uplatňovali jednoduchú choreografiu (striedanie krokov doľava, doprava, úklony do strán, prísunové kroky - jednokročka, otočky), pričom dokázali použiť

²¹ Jedno dieťa si plní vzdelávanie osobitným spôsobom mimo územia Slovenskej republiky na základe žiadosti zákonných zástupcov

²² Vyjadriť pohybom obsah a charakter piesne, riekanky; realizovať jednoduché sprievody k piesňam a riekankám prostredníctvom Orffovho inštrumentára

²³ Téma: Čím/Kým budem keď vyrastiem

²⁴ Jedna učiteľka z piatich opýtaných označila 30 minút

²⁵ Spevácke, sluchové, rytmické, percepčné a hudobno-dramatické realizovanie sa detí

rôzne rekvizity (šatky, loptičky). Pri počúvaní reprodukováných nahrávok (Roboty a víly, balón, klavír, klasická vážna hudba – F. Chopin) preukazovali reakcie na rytmus, zmenu tempa, dynamiky, reagovali na predohru a dohru. Rozdielne melodické postupy (vzostupný a klesajúci rad) dokázali identifikovať prostredníctvom dramatického stvárnenia počúvaného zvuku a vyjadriť adekvátnym pohybom. Správne spojenie rytmu a obsahu slova vo všetkých triedach deti preukazovali pri hre na detských rytmických nástrojoch, pri rytmických cvičeniach (Jeden dva tri štyri päť), synchronónne rytmizovali hrou na telo (tlieskanie, lúskanie), udržiavali rytmus rozhovoru (Ahoj, ahoj Paťka, ako sa dnes máš). Počas zdravotného cvičenia deti vo všetkých triedach prejavovali adekvátne reakcie na zmenu tempa podľa udávaného zvuku na tamburíne. Dokázali reagovať a vyjadriť pohybom, kedy nastala zmena (chôdza, chôdza po špičkách, päťach, beh). Podľa sluchu rozlišovali pohyb a zastavenie, orientovali sa v priestore. Vo všetkých triedach deti preukázali správne návyky pri spievaní. Prevažne všetky prejavovali rytmické a melodické cítenie, primeranú intenzitu so zreteľom na kolektívny spev. Dýchali správne celým dychovým aparátom. Učiteľky v rámci prípravných cvičení cielene nacvičovali plynulý nádych, fázu rovnomerného, hospodárneho výdychu. Pred začatím spevu dieťa v triede 2-6-ročných detí udalo správny tón na klavíri za pomoci učiteľky, ktorá využívala hru na klavíri pri sprevádzaní spevu detí. V druhej triede 2-6 ročných detí učiteľka odpočítala spoločný nástup na spievanie pred začatím spievania piesní a 3-4-ročné deti spievali podľa udania tónu učiteľkou. V dotazníku všetky učiteľky konštatovali, že využívajú hudobný nástroj pri melodickom sprievode k piesňam, hudobno-pohybovým hrám (klavír, gitara, flauta), čo ale v dvoch triedach vzhľadom na charakter a obsah činností, ktoré si to nevyžadovali, nepoužili. Všetky učiteľky spievali intonačne čisto, v hlasovej polohe a hlasovom rozsahu detí. U detí tým podporovali správne melodické cítenie. Učiteľky (v oboch triedach 2-6-ročných detí) dávali deťom priebežnú spätnú väzbu, cielene podporovali rozvíjanie hudobnej gramotnosti. V dvoch triedach (okrem jednej triedy 2-6-ročných detí) učiteľky neumožnili deťom hodnotiť ich vlastné výkony pri plnení cieľa VVČ. Činnosť a výkony detí učiteľky hodnotili v závere len všeobecne alebo potleskom.

2 ZÁVERY

ŠkVP a predložená pedagogická dokumentácia MŠ deklarovali zámery, postupy, pravidlá a podmienky podporovania pozitívneho vzťahu k hudbe a rozvíjania hudobnej gramotnosti detí s ohľadom na možnosti regiónu. Stanovenie a realizácia podporných aktivít umožňovala deťom nadobúdať poznatky a skúsenosti zážitkovým učením sa v danej oblasti. Tvorba metodických materiálov, vybavenie audiovizuálnou technikou, hudobnými nahrávkami, nástrojmi, metodikami a literatúrou týkajúcou sa HV a monitorovanie napredovania detí predpokladalo vytváranie priaznivých podmienok na podporovanie vzťahu detí k hudbe. Plnenie cieľov HV v MŠ a rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí bolo dostatočne zaistené cieleným monitorovaním HV vo VVČ, prezentovaním zistení vedúceho pedagogického zamestnanca z kontroly VVČ. Pozitívom v oblasti rozvíjania profesijných spôsobilostí pedagogických zamestnancov bolo absolvovanie vzdelávaní prostredníctvom poskytovateľov profesijného rozvoja v oblasti HV, plnenie funkcie pedagogickej rady a metodického združenia pri internom vzdelávaní v danej oblasti. V priestoroch školy nemali vytvorenú hudobnú miestnosť alebo centrum hudobnej gramotnosti..

Vo vzdelávacom procese prejavovali deti vo všetkých triedach spontánny záujem o spevácke, inštrumentálne, percepčné, hudobno-pohybové a hudobno-dramatické činnosti. Dokázali spievať primerane nahlas, intonačne čisto. Pri rytmizácii básničiek, riekaniek, so zameraním

na rozličné povolania, deti preukazovali osobné skúsenosti. Rytmizovali synchronne tleskaním, lúskaním podľa vopred daných pravidiel. Deti pohybom vyjadrovali charakter piesní, zmenu tempa, dynamiku, uplatňovali hru na tele. Zvládli jednoduché tanečné prvky pri pohybovom vyjadrení obsahu detských, ľudových piesní a počúvanej skladby. Obsah a charakter skladby dokázali vyjadriť kultivovaným pohybom s využitím prvkov hudobnej dramatiky. V hudobno-pohybových hrách dokázali spájať pohyb so spevom, dodržiavať pravidlá. Pri speváckych činnostiach deti správne dýchali, čo učiteľky podporovali nácvikom vhodnej techniky dýchania. Pozitívom podporovania rozvíjania hudobnej gramotnosti detí vo VVČ bolo využívanie hry na detských rytmických nástrojoch. Učiteľky spievali v hlasovej polohe detí a intonačne čisto čo pozitívne podporovalo správne melodické cítenie detí. Pri spievaní učiteľka v jednej triede sprevádzala hudobným nástrojom spev detí. Slabšou stránkou vo VVČ bolo, že v dvoch triedach (okrem jednej triedy 2-6-ročných detí) učiteľky nevedli deti k prejavu vlastných hodnotiacich a sebahodnotiacich postojov a názorov v závere činností.

SILNÉ STRÁNKY

- Podnetnosť prostredia MŠ stimulujúceho hudobnú gramotnosť detí.
- Účasť na vzdelávaní, ktoré umožňujú rôznych poskytovateľov profesijného rozvoja v oblasti HV.
- Činnosť pedagogickej rady a metodického združenia v oblasti interného vzdelávania, tvorba interných metodických materiálov, týkajúcich sa rozvíjania hudobnej gramotnosti detí.

OBLASTI VYŽADUJÚCE SI ZLEPŠENIE

- Podporovanie hodnotiacich a sebahodnotiacich postojov a názorov detí v závere činnosti.
- Vytvorenie hudobnej miestnosti, centra hudobnej gramotnosti.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

odporúča

- ✓ vytvoriť hudobnú miestnosť, centrum hudobnej gramotnosti,
- ✓ vo VVČ podnecovať deti k vyjadreniu hodnotenia a sebareflexie v činnostiach a aktivitách.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Školský vzdelávací program Meduška
2. Plán školy školský rok 2021/2022
3. Interné projekty: Vianočné besiedky, vynášanie Moreny, Kráľovstvo kráľa Muzikusa
4. Školský poriadok materskej školy
5. Triedne knihy

6. Denný poriadok v jednotlivých triedach
7. Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach materskej školy za školský rok 2020/2021
8. Plány výchovno-vzdelávacej činnosti
9. Prevádzkový poriadok
10. Zápisnice z rokovania pedagogickej rady
11. Zápisnice z rokovania metodického združenia
12. Doklady o dosiahnutom vzdelaní pedagogických zamestnancov MŠ
13. Plán profesijného rozvoja 2021-2025, Ročný plán vzdelávania pedagogických zamestnancov
14. Pedagogická diagnostika
15. Individuálne portfóliá učiteliek k HV
16. Školské portfólio HV
17. interné metodické materiály: Ľudové pásma, Muzicírovanie
18. Plán kontrolnej a hospitačnej činnosti na školský rok 2021/2022, záznamy z hospitačnej činnosti
19. Zoznamy detí v triedach

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Jana Králiková

Dňa: 10. 06. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Jana Králiková

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Barbara Brúsilová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 21. 06. 2022 v Trenčíne:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Jana Králiková

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Barbara Brúsilová

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Barbara Brúsilová

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Jana Králiková, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti